

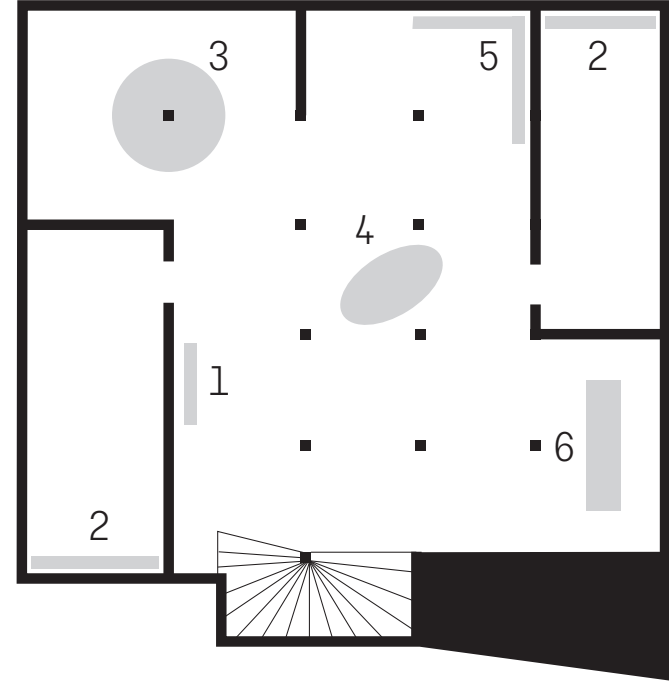
Merve Ertufan

**Waiting on a Scratch
Kafakurcalayan**

21.11.2020 – 10.01.2021

- Too much insight** 1 **Feraset**
2020; print on MDF, 98x40 cm.
2020; MDF üzeri baskı, 98x40 cm.
- An echo too late** 2 **Geç kalan yankı**
2016-2020; single channel video.
15 minutes.
2016-2020; tek kanallı video.
15 dakika.
First version produced for
HWP open studios, with the support
of Ashkal Alwan and SAHA.
İlk versiyonu SAHA Derneği ve Ashkal
Alwan desteği ile HWP açık stüdyoları
için üretilmiştir.
Sound mix: Yalın Özgencil
Ses miksaj: Yalın Özgencil
- Orbit** 3 **Yörünge**
2020; two channel video installation,
linoleum print on walls. Loop.
2020; iki kanallı video yerleş-
tirme, duvara linol baskı. Loop.
- Can an answer be surprising?** 4 **Bir cevap şaşırtabilir mi?**
2017-2020; video installation.
22 minutes.
2017-2020; video yerleştirme.
22 dakika.
First version commissioned by BAHAR,
the Istanbul off-site project of the
13th Sharjah Biennial.
İlk versiyonu 13. Sharjah Bienali
İstanbul Ayağı, BAHAR sergisi için
üretilmiştir.
- Copypat's strife with the original** 5 **Sahtecinin sahici ile imtihanı**
2018-2020; printed A4 pages.
2018-2020; A4 baskı.
Initially conceptualized for a
collaborative project with Ülgen Semerci,
Burcu Yağcıoğlu and İbrahim Cansızoğlu.
Bu işin ilk ortaya çıkışı Ülgen
Semerci, Burcu Yağcıoğlu ve İbrahim
Cansızoğlu ile ortaklaşa yürütülmüş bir
proje sürecinde olmuştur.
- Tumbling down with careful steps** 6 **Dikkatli adımlarla yuvarlanmak**
2020; artist book.
2020; sanatçı kitabı.
First edition of 250 in
Turkish and English, each.
Birinci basım, Türkçe ve
İngilizce 250'şer adet.
Published by Onagöre.
Bir Onagöre yayını.

Metin / Text: L. İpek Ulusoy Akgül
Çeviri / Translation: Mert Sarısu, L. İpek Ulusoy Akgül
Graphic Design: Onagöre • Baskı / Printing: Sena Ofset
Asistanlar / Assistants: Hilal Bıçakcı, Öznur Kılıç
Teşekkürler / Acknowledgements: Sena Başöz, Habib Bolat, Onur Gökmen,
Yağmur Gölbaşı, Belkıs Işık, Okay Karadayılar, Çağla Köseoğulları,
LamArts, Mochu, Zeynep Öz, Yasemin Özcan, Yalın Özgencil,
Sevim Sancaktar, Osman Sirel, Ali Taptık, Elif Gül Tirben,
Dilek Winchester ve Depo ekibi (and Depo team)

Sanat, varoluş ve akıl oyunları

L. İpek Ulusoy Akgül

Bu satırları yazmaya başladığımda, gözlerim Merve ErtuĖan’ın *Dikkatli adımlarla yuvarlanmak* (2020) adlı ilk sanatçı kitabındaki “Düşünceler bulaşıcı mıdır?” sorusuna takıldı. Sonuçta, COVID-19 salgınıyla “bulaşıcı” kelimesi her zamankinden daha fazla kullanılırken bir yandan korku uyandıran titreşimlere sebep oldu, bir yandan da bizi anlamlı, sürdürülebilir ve diğer canlılarla ahenk içinde bir gelecek için düşüncelerin ve niyetlerin yayılımı üzerine bilinçli bir tefekküre yönlendirdi. İronik başlıklı bu kitapta daha sonra başka bir soruya rastladım: “Merdivenlerden inen bir kişinin aklına bir fikir gelirse ancak bir sonraki adımında düşüp boynunu kırarsa, bulduğu fikrin dünya üzerinde herhangi bir etkisi olur mu?”. Bu cümleleri okuyunca, bu metni pandemiden önce, ErtuĖan’ın “KaĖakurcalayan” adlı kişisel sergisinin 2020’nin ilkbaharında planlanan asıl açılışı sularında yazmaya başlamış olsaydım, nasıl tınlayacağını merak etmekten kendimi alamadım. Neyse ki, ne sanatçı ne de ben *yuvarlanmıştık*, pratiğimizi ve sohbetimizi devam ettirmek üzere *hayattaydık*.¹

Geçtiğimiz aylar, devam eden pandeminin halihazırda süregelen küresel çatışmaların kişisel ve kolektif refahın üzerindeki etkilerinin yanı sıra, benlik ve bilinç ile, yaşam-ölüm ikiliğinin ötesinde varoluş kavramlarıyla acilen daha derin bir ilişki kurmamız gerektirdiğini de ortaya koydu. Özellikle karantina dönemi, daha önce nasıl yaşadığımız ve bundan sonra nasıl yaşamak istediğimizi düşünmemiz için gereken duraklamayı sağlayarak, sanat üretimi, yemek yapma, bahçecilik gibi yaratıcı süreçlerin hayatta kalma modumu biraz olsun hafifletti. Bu esnada bazıları *hala* geri dönmek için can atıyordu. ErtuĖan’ın pratiğı içinse her şey devrini tamamlıyordu. Sanatçı, bir yandan yeni işler geliştirirken, *Geç kalan yankı* (2016-20), *Bir cevap şaşırtabilir mi?* (2017-20) ve *Sahtecinin sahici ile intiharı* (2018-20) gibi önceki çalışmalarının bir kısmını bu sergi için yeniden değerlendirmekteydi.

ErtuĖan bir süredir “zihnin mikrofizikiğı”² ile ilgilenirken, dil ve alışkanlığın tutarsızlıklarını, kopukluklarını ve boşluklarını titizlikle gözlemliyor.³ Geçmiş deneyimler, benlik algısı ve hafıza oyunları ile bilinçli bir ilişki kuran sanatçı çalışmalarını tanımlarken sıkça kurgudan, bilmecelerden ve hikâyelerden bahsediyor. Örneğın; önceki bir ses çalışmasının açılımlı olan *Geç kalan yankı* videosunda kırpık ve cilt görüntüleri belirip, büzülerek, bulanıklaşır siyah arka planla kaynaşırken Narcissus, Hazar Prensesi Ateh⁴ ve genç bir yüzücü olarak sanatçının hikâyeleri devreye giriyor ve bir kadının-sanatçının-kendini tanıyamadığını söyleyen senkron-dışsı sesini duyuyoruz. Tüm dikkatini yaptığına vererek yüzerken tamamen diğerkâm (selfless) olma potansiyelini⁵ ima eden bir şekilde görünüşler, aynalar, yüz agnozisi ve öz imge algınızla ilişki içinde, kim olduğumuzu nasıl bildiğimiz hakkında karmaşık sorularla baş başa kalıyoruz.

ErtuĖan’ın metin yüklü video yerleştirmesi *Bir cevap şaşırtabilir mi?*, Thomas Metzinger’in *The Ego Tunnel: The Science of the Mind and the Myth of the Self* [Ego Tüneli: Zihin Bilimi ve Benlik Efsanesi] (2010)⁶ ile entelektüel paralellikler kurarken, ekranda yansıtılan metnin kaynak(lar)ı bizi şaşırtmaya devam eder. İfadelerin bir yankı mı yoksa iki kişi arasında bir diyalog mu olduğundan emin olamayız. Sanatçının diğer çalışmaları gibi, bu video da kişinin kendisinin veya bir başkasının yargılarının ötesinde olası bir benlik etrafında pek çok soruyu gündeme getiriyor. Farklı zamansallıkları (ya da deneyimlediğimiz zamansallıkların tekil olma ihtimaline),⁷ aynı zamanda ego ile fiziksel ve/veya materyal olanın ötesinde

varlığın ne olabileceğı sorusunu irdeliyor. Yatay olarak yerleştirilmiş ovalin siyah-beyaz bölümleri, ortadan bölünmüş, bozulmuş bir ay gibi sürekli şekil değiştirip dalgalandıkça ve sonuna doğru renkler birbiri ardına aktıkça, yerleştirme bizi zaman, bilinç, düşüncelerimiz ve taşıdıkları sonsuz gerçeklikler arasındaki girift ilişki üzerine kafa yormaya yönlendiriyor.⁸

Bir cevap şaşırtabilir mi?’deki “Bekle, bir düşünce gekiyor beni” cümlesi de birçoğumuzun sıklıkla tecrübe ettiğı veya empati kurabildiğı bir deneyim olması bakımından çarpıcıdır. Zihnimiz başka bir yerdeyken gerçekten burada olabilir miyiz? ErtuĖan’ın çalışmasında söz konusu özne düşünmektedir, aynı zamanda da zihnin ne yaptığına (yani bir düşüncenin peşinde olduğuna) dair bir farkındalığa sahiptir. Böyle anlarda farkındalık ve meditasyon ustaları, bir düşünceyi durdurmaya ya da uzaklaştırmaya çalışmak yerine –ki bunun mümkün olmadığı kanıtlanmıştı– bizi dikkatimizi nazıkçe nefesimize ve bedenimize getirmeye teşvik eder. Bizi en başta çeken düşünceyi takip ettiğimiz muhtemel senaryoda, belki de ErtuĖan’ın kinetik çalışması *Fazla içgörü*’nün kastettiğı “körlüğü” deneyimleyebiliriz. Buradaki yorumlardan biri, düşüncelerimiz ve içgörülerimizin kendi hakikatimizi ve benliğimizi bilmemizi engelleyebileceğidir. Bir alternatif de, gerçek kılığına bürünmüş düşüncelerimizden birkaç adım uzaklaşmak olabilir.

Belki de bu noktada, sanat yapmanın, yazı yazmak gibi en özgün ve varoluşsal pratiklerden biri olduğunu ve sanatçıların gerçekten de en zor zamanlarda dahi, ya da belki de özellikle böyle zamanlarda, kendilerine bakmaya ve kendileriyle daha derin bağlar kurmaya cüret eden cesur varlıklar olduğunu hatırlayarak bitirmek yerinde olacaktır. ErtuĖan’ın sesi, kelimeleri, bedeni ve çeşitli otobiyografik unsurlarla ördüğü her çalışması, düşünce ile anılarımızın –kopuk olanlar dahi– “benliğin” ne olabileceğini dair tasavvurla ilişkilenen içten ve sürekli ilgisini ortaya koyar.⁹

1	Merve ErtuĖan’a, bana 15 yıl önce Üniversitemizin koridorlarında başlayan diyalogumuzu hatırlatmakla kalmayıp, yazmanın benim için her zaman varoluşsal bir pratik olacağını hatırlatan bu metni yazmaya davet ettiğı için teşekkür ederim. Ayrıca, metnimin İngilizce orijinalini cömertçe tashih etmeyi teklif eden Mochu’ya da çok teşekkürler.	<i>Mind and the Myth of the Self</i> . New York: Basic Books, 2010.
2	ErtuĖan bu terminolojiyi, <i>Ardor</i> ’daki orijinal bağlamdan bağımsız olarak yorumlamakla birlikte, yazarı Roberto Calasso’dan ödünç alıyor.	7 ErtuĖan’ın <i>Bir Cevap Şaşırtabilir mi?</i> (2020) çalışmasında yer alan belirgin bir cümleyi düşünüyorum: “Geçmişin / henüz-olmamış-olanla / iş birliğı içinde / birlikte/ var olduğu ortaya çıktı”.
3	Sanatçıyla Whatsapp konuşması, 15.10.2020.	8 Ruhani Öğretmen Eckhart Tolle’un, insanların olmaktan ziyade yapmaya odaklanma eğiliminden bahsettiğı, Russell Brand ile yakın zamanda yaptığı bir video sohbetini hatırladım. Mevcut olma ve sanat tefekkürü gibi bilinçli deneyimleri büyütmek üzerine detaylı bir tartışma için bkz: Brand, Russell & Eckhart Tolle. “Become Awake Now!” [Şimdi Uyanın!] 27.06.2020. https://www.youtube.com/watch?v=6EwzvKF-o_Y. Erişim tarihi 18.10.2020.
4	Pavić, Milorad. <i>Hazar Sözlüğü</i> . Çev. İsmail Yerguz, İstanbul: Mitos Yayıncılık, 1996.	9 Sanatçının <i>Eskiz</i> (2014) ve <i>Laylaynay</i> (2007) videoları ve <i>20.000 Keline</i> (2008) nesne tabanlı işleri gibi, otobiyografik öğeler taşıyan eski çalışmaları akla geliyor.
5	Çalışmadaki ses yüzme deneyiminden yarışma ya da ölçülebilir bir ilerleme adına değil, anda ya da şimdide tam olarak mevcut olma hali olarak söz eder.	
6	Metzinger,Thomas. <i>The Ego Tunnel: The Science of the</i>	

Art, existence and mind games

by L. İpek Ulusoy Akgül

When I had started writing these lines, the question “Are thoughts contagious?” in Merve ErtuĖan’s first artist book *Tumbling down with careful steps* (2020) immediately caught my attention. After all, the word “contagious” has been frequented more than ever since the outbreak of COVID-19, which had fear-inducing vibrations on many, while, simultaneously, leading us to consciously meditate on the spreading of thoughts and intentions for a purposeful, sustainable and harmonious future with other living beings. Later, I stumbled upon another question in ErtuĖan’s ironically titled book: “If a person climbing down the stairs comes up with an idea, but on the next step he falls and breaks his neck, would the idea have any impact on the world?” Having read these sentences, I could not help but wonder what this text would have sounded like, had I started writing it before the pandemic, in time for the original opening of ErtuĖan’s solo exhibition “Waiting on a scratch” in the spring of 2020. Luckily, neither the artist nor I had *tumbled down* but were very much *alive* to further our practices and conversation.¹

Recent months revealed that the ongoing pandemic urgently required a deeper engagement with the notions of selfhood, consciousness and existence beyond life and death, apart from its seemingly more obvious impact on personal and collective well-being on top of the global conflicts that had already been going on. Particularly the quarantine period saw that the creative processes, such as art making, cooking and gardening, ease the heaviness of the survival mode, providing a much-needed pause for us to reflect on how we used to live and how we *intend* to live moving forward. Others were still burning to go back. For ErtuĖan’s practice, things were coming full-circle during this time. While developing new works, the artist has revisited some earlier work, namely *An echo too late* (2016-20), *Can an answer be surprising?* (2017-20) and *Copycat’s strife with the Original* (2018-20) for this exhibition.

ErtuĖan has been, for some time, engaging with “the microphysics of the mind”,² meticulously observing the inconsistencies, disconnects and gaps in language and habit.³ Fictions, riddles and stories often come up in her description of her work, as she has been building a conscious relationship with past experiences, self-perception and memory games. In her video *An echo too late*, which is an expansion of a previous sound piece, for example, we hear the off-sync voice of a woman–the artist–who tells us that she fails to recognize herself, while the stories of Narcissus, Khazar Princess Ateh⁴ and the artist as a young swimmer come into play. Images of eyelashes and skin appear, shrink, get blurred and merge on the black background. We are left with intricate questions around appearances, mirrors, facial agnosia and how we know who we are in-relation to our perception of self-image, hinting at the potential of becoming totally selfless while mindfully swimming.⁵

We continue to be perplexed by the source(s) of the projected text in ErtuĖan’s video installation, *Can an answer be surprising?*, a textually loaded work that one can draw intellectual parallels with Thomas Metzinger’s *The Ego Tunnel: The Science of the Mind and the Myth of the Self* (2010).⁶ We are not certain whether it is an echo or a dialogue between two people. Like the artist’s other works, this video also raises many questions around the potentials of selfhood beyond any judgement–one’s own or an observer’s, different temporalities (or the

possibility of their oneness)⁷ and what *being* might be beyond the ego, the physical and/or material. As the black-and-white segments of a horizontally placed oval continuously change shape and ripple, reminiscent of a distorted moon cut in half, and colors flow one after the other towards the end, the installation leaves us pondering on the intricate relationship between time, consciousness, our thoughts and the endless realities they are pregnant with.⁸

The sentence “Wait, I’m being pulled by a thought” in *Can an answer be surprising?* is also striking as many of us often experience or can empathize with this. Can we truly be present when our minds are *elsewhere*? In ErtuĖan’s work, the subject in question is thinking but at the same time being mindful in that there is an awareness around what the mind is *doing*, namely following a thought. It is in such moments that masters of mindfulness and meditation encourage us to gently bring our attention to our breath and body, instead of trying to stop or push that thought away which proved not possible. In the likely scenario that we do follow the thought that pulled us in the first place, we could perhaps experience the “blindness” that ErtuĖan’s kinetic work *Too much insight* implies. Here, one interpretation might be that our thoughts and insights inhibit one from knowing their own truth and selves. An alternative could be to take a few steps back from our own thoughts that masquerade as facts.

Perhaps it would be good to end at this point, by reminding ourselves that art making is one of the most authentic and existential practices like writing, and that artists are, indeed, courageous beings who dare to look at and build deeper connections with themselves, even, and maybe particularly, in the most difficult times. With each work, using her voice, words, body and autobiographical elements, ErtuĖan demonstrates a genuine and continued interest in how our thoughts and memories –also the disrupted ones– are involved in contemplating what “self” can be.⁹

1	I would like to thank Merve ErtuĖan for inviting me to write this text, which not only reminded me that our conversation started in our university’s corridors 15 years ago but also allowed me to notice that writing will always be an existential practice for me. Also, many thanks to Mochu for generously offering to copy edit my text.	<i>Mind and the Myth of the Self</i> . New York: Basic Books, 2010.
2	ErtuĖan borrows the terminology from Roberto Calasso, although she interprets it independently of its original context in his book <i>Ardor</i> .	7 I am thinking of a particular sentence featured in ErtuĖan’s work, <i>Can an answer be surprising?</i> (2020): “The past turned out to be in existence / together with / in cahoots / with / what-not-yet-happened”.
3	Whatsapp conversation with the artist, 15.10.2020.	8 I am reminded of a recent video conversation between Russell Brand and spiritual teacher Eckhart Tolle, where Tolle talks about humans’ tendency to focus on <i>doing</i> rather than <i>being</i> . For further discussion on being present and expanding conscious experience such as contemplation of art, see Brand, Russell & Eckhart Tolle. “Become Awake Now!” 27.06.2020. https://www.youtube.com/watch?v=6EwzvKF-o_Y. Accessed on 18.10.2020.
4	Pavić, Milorad. <i>Dictionay of the Khazars: A Lexicon Novel in 100,000 Words</i> . Vintage, 1989.	9 It brings to mind some of the artist’s past works, such as the videos <i>Sketch</i> (2014) and <i>Laylaynay</i> (2007) as well as object-based work <i>20,000 Words</i> (2008) that carry autobiographical elements.
5	The voice in the work talks about the swimming experience as being fully present in the moment, the now, and swimming not for the sake of competition or any measurable progress.	
6	Metzinger, Thomas. <i>The Ego Tunnel: The Science of the</i>	

